

Aan de raden van de deelnemende gemeenten Regio Foodvalley en Putten via de colleges van burgemeester en wethouders

Ons kenmerk: 26/RFV/	Behandeld door: Karlijn Looman	Telefoonnummer:	E-mailadres: Karlijn.looman@regiofoodvalley.nl
Onderwerp: Samenwerkingsovereenkomst Aanpak Veluwe	Bijlage(n):		Datum: 17 juni 2026

Geachte raad,

Inleiding

Via deze raadsinformatiebrief informeren wij u over het aangaan van de Samenwerkingsovereenkomst Aanpak Veluwe.

Natura 2000 gebied de Veluwe kampt met een stapeling van urgente opgaven. De Veluwe moet volgens de Habitatrichtlijn in stand worden gehouden. Er liggen daarom opgaven op het gebied van stikstofreductie, natuurherstel, wateropgaven (KRW), klimaatadaptatie, bedrijventerreinen, woningbouw, uitbreiding van defensie, mobiliteit, recreatie en toerisme. Dit heeft grote impact op de samenleving. En zonder vergunningverlening komt er niets van de grond. De Aanpak Veluwe is een samenwerking van Rijk, provincie, waterschappen en 21 gemeenten. Door samen te werken aan stikstofreductie en natuurherstel, bouwen we aan een veerkrachtige en leefbare Veluwe. Dit willen we doen met gebiedskennis, met betrokkenheid van bewoners, met respect voor het verleden en met oog voor de toekomst. We werken toe naar een gebied waar natuur, landbouw, economie, water en mensen in balans zijn.

Waarom Aanpak Veluwe

De huidige situatie kenmerkt zich door beperkte ruimte voor vergunningverlening voor onder andere landbouw, woningbouw, infrastructuur en economische ontwikkelingen. De Aanpak Veluwe richt zich op het realiseren van aantoonbare stikstofreductie en natuurherstel voor de Veluwe. Hiermee kan op termijn weer juridisch houdbare ruimte ontstaan voor vergunningverlening rondom De Veluwe. Naast een generieke landelijke aanpak is het in stand houden van de natuur rondom de Veluwe dermate complex dat dit vraagt om een aanvullende gebiedsgerichte aanpak. Zonder deze gezamenlijke aanpak blijft de impasse rond de Veluwe naar verwachting bestaan en blijft de juridische houdbaarheid van vergunningen die wél worden verleend onzeker.

Wat ging hieraan vooraf?

- Op 17 juli 2025 ondertekende de provincie Gelderland samen met toenmalig minister Wiersma een intentieovereenkomst Aanpak Veluwe, waarmee is uitgesproken om samen te werken aan één aanpak voor de Veluwe en een langjarige samenwerking aan te gaan.

Datum: 17-6-2026
Betreft: Samenwerkingsovereenkomst Aanpak Veluwe

- De regio Foodvalley heeft eveneens op 17 juli 2025 samen met landbouw- en natuurorganisaties een regionaal uitvoeringsplan stikstof gepresenteerd aan minister Wiersma. Dit plan maakt integraal onderdeel uit van de Aanpak Veluwe.
- Raden in de regio Foodvalley zijn met de raadsinformatiebrief van 13 februari 2026 geïnformeerd over het proces van de Aanpak Veluwe¹.
- Op 9 april 2026 heeft een bestuurlijk overleg met alle betrokken overheden plaatsgevonden.
- Op 20 mei 2026 zijn de gezamenlijke raden nader geïnformeerd tijdens een raadsinformatiebijeenkomst
- Op 16 juni 2026 hebben de colleges van Foodvalley-gemeenten en Putten besloten om de Samenwerkingsovereenkomst (SOK) Aanpak Veluwe aan te gaan.

Interbestuurlijke samenwerking is randvoorwaarde

De opgaven op de Veluwe hangen sterk met elkaar samen en overstijgen de bevoegdheden van individuele overheden. Stikstof, water, natuur en ruimtelijke ontwikkeling grijpen direct op elkaar in. Alleen door gezamenlijke inzet van instrumenten en afstemming tussen Rijk, provincie, waterschappen en gemeenten kan een effectieve aanpak worden gerealiseerd. Door deelname aan de SOK heeft de gemeente een volwaardige positie binnen de governance van de Aanpak Veluwe. Via het bestuurlijk overleg Aanpak Veluwe en gebiedsgerichte samenwerking kan de gemeente haar belangen inbrengen en invloed uitoefenen op de verdere uitwerking van maatregelen en prioritering van projecten.

Aansluiting op en uitvoering van eerder vastgesteld Regionaal Perspectief Landelijk Gebied Regio Foodvalley (RPLG)

De gemeenten in de Regio Foodvalley en Putten hebben gezamenlijk het Regionaal Perspectief Landelijk Gebied (RPLG) vastgesteld, waarin de koers en ambities voor het landelijk gebied zijn bepaald, waaronder het verminderen van stikstofemissies en herstellen van natuur. De Aanpak Veluwe geeft uitvoering aan deze doelen, onder andere op het gebied van stikstofreductie, natuurherstel, versterken van de agrarische sector en een toekomstbestendig landelijk gebied. Met instemming met de SOK handelt het college daarmee in lijn met eerder door de gemeenteraad vastgestelde beleidskader. Op het moment dat besluitvorming over het uitvoeringsplan niet langer in lijn loopt met de vastgestelde kaders van het RPLG, ontstaat er een nieuw weegmoment. Op dat moment is het aan de Regio/gemeenten om de raad in positie te brengen en de bestuurlijke consequenties van een mogelijke afwijking te betrekken bij de verdere besluitvorming. De SOK geeft aan dat elke partij op ieder moment de overeenkomst kan beëindigen.

Besluitvorming eerste tranche

De samenwerking is vastgelegd in een bestuurlijke samenwerkingsovereenkomst (SOK), gericht op de uitvoering van het uitvoeringsplan eerste tranche. De SOK beschrijft de doelen, governance, rollen en verantwoordelijkheden van de betrokken overheden en vormt de basis voor de gezamenlijke uitvoering van de Aanpak Veluwe.

Tegelijkertijd maken partijen in de SOK duidelijk onderscheid tussen hun samenwerkingsverband in de Aanpak Veluwe en het bevoegd gezag dat elke partij uitoefent op basis van zijn of haar wettelijke taken en bevoegdheden. De SOK laat de uitoefening daarvan onverlet en beoogt geen verschuiving in die taken en bevoegdheden te organiseren. Dat betekent dat wat in dit plan staat niet automatisch leidt tot een besluit in die richting van het bevoegd gezag. De betreffende overheid zal daar altijd zijn eigen wettelijke procedure volgen en verantwoordelijkheden dragen. Uiteraard moet daarbij wel rekening worden gehouden met de onderlinge bestuurlijke afspraken.

Met het ondertekenen van de SOK komt ook de eerste €300 mln. beschikbaar zodat de uitvoering kan starten. De middelen worden ingezet voor extensivering en beëindiging van veehouderijen,

¹ Verwijs naar eigen raadsinformatiesysteem

Datum: 17-6-2026
Betreft: Samenwerkingsovereenkomst Aanpak Veluwe

bedrijfsgerichte emissiereductie, natuur- en beekdalherstel en ondersteunende maatregelen zoals monitoring en ondernemersbegeleiding. Voor Regio Foodvalley is dit relevant omdat hier een groot deel van de agrarische opgave en het reductiepotentieel van de Aanpak Veluwe ligt.

Juridische toetsing samenwerkingsovereenkomst

De samenwerkingsovereenkomst (SOK) Aanpak Veluwe betreft een privaatrechtelijke overeenkomst. Op grond hiervan is het college van burgemeester en wethouders het bevoegde orgaan om tot aangaan van deze overeenkomst te besluiten, zowel waar het het college zelf als partij betreft als waar de gemeente als rechtspersoon optreedt. In de SOK is daarnaast expliciet geborgd dat bestaande publiekrechtelijke bevoegdheden van bestuursorganen, waaronder die van de gemeenteraad, niet worden beperkt of doorkruist. Met het aangaan van de SOK en het bijbehorende uitvoeringsplan worden geen financiële verplichtingen aangegaan. Daarmee blijft het budgetrecht van de gemeenteraad volledig intact. Evenmin worden met de overeenkomst bindende besluiten genomen die ingrijpen in de (bestuursrechtelijke) bevoegdheden van de betrokken partijen. Gelet hierop is er geen sprake van een verplichting tot het doorlopen van een voorhangprocedure bij de gemeenteraad voor wensen en bedenkingen. Het college kan er desgewenst voor kiezen de raad te informeren of te betrekken, maar dit is juridisch niet vereist.

Uitvoeringsplan Aanpak Veluwe

Parallel aan de SOK is het volledige Uitvoeringsplan Aanpak Veluwe opgesteld dat richting geeft aan de aanpak voor de komende tien jaar en een eerste uitwerking bevat van maatregelen en werkwijze. Besluitvorming van het plan is voorzien in september 2026, wanneer naar verwachting meer duidelijkheid bestaat over de plannen van de ministeriële Taskforce Landbouw, Natuur en Stikstof. Het kabinet en de medeoverheden committeren zich aan de integrale uitvoering van de Aanpak Veluwe, met als richtinggevende doelstelling 65% stikstofemissiereductie voor de agrarische sector in 2035. De aanpak wordt uitgewerkt als maatwerkgebied binnen de landelijke zoneringsaanpak. Dat houdt in dat provincies mits verantwoord onderbouwd, mogen afwijken van de landelijke zoneringsaanpak. Het maatwerkgebied komt daarbij ook terug in het bieden van ruimte voor gebiedsgericht instrumentarium, innovaties en flankerend beleid. De gemaakte afspraken worden op hoofdlijnen meegenomen in de Kamerbrief van eind juni over het maatregelenpakket van de Taskforce. Omdat de kabinetsplannen nog niet definitief zijn is het Rijk op dit moment nog niet in staat om het volledige Uitvoeringsplan vast te stellen. De minister heeft wel behoefte aan een duidelijk bestuurlijk signaal vanuit de regio en hecht er daarom aan dat de ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst en de eerste tranche op 17 juni doorgang vindt.

Randvoorwaarden Regio Foodvalley

De Regio Foodvalley heeft in haar stikstofplan een aantal randvoorwaarden geschetst welke zijn ingebracht in de Aanpak Veluwe. Per randvoorwaarde is geschetst wat de stand van zaken is:

Randvoorwaarde	Status
Samenhangend pakket om Regio Foodvalley van het slot te krijgen	De Aanpak Veluwe biedt een samenhangend pakket, uit de lopende juridische toetsing blijkt dat het uitvoeringsplan alle haalbare maatregelen neemt die redelijkerwijs mogelijk zijn. In combinatie met een sterk landelijk pakket kan juridisch getoetst worden of vergunningen verleend kunnen worden
Een programma voor minimaal 10 jaar inclusief financiële ondersteuning en uitvoering vanuit de regio.	Het uitvoeringsplan AV is een programmatische aanpak voor de komende 10 jaar, met zeer sterk gebiedsgerichte uitvoering in de regio's. De

Datum: 17-6-2026
Betreft: Samenwerkingsovereenkomst Aanpak Veluwe

	financiering zal stap voor stap gevonden moeten worden, waarbij nu in eerste tranche 300 mln. beschikbaar komt van het Rijk
Een vaststaand stikstofdoel op gebieds- en bedrijfsniveau voor de komende 10 jaar	De gezamenlijke inzet op 65% emissiereductie rond de Veluwe in 2035. Onder de aanpak veluwe wordt de nomering voor de intensieve veehouderij verder uitgewerkt en ingebracht bij de planvorming van de taskforce.
Financiële compensatie voor agrariërs	In Aanpak Veluwe komen middelen beschikbaar voor regelingen voor beëindigen, verplaatsen, stalinnovaties of extensiveren. Daarmee krijgen zij financiële vergoedingen. Ook wordt nadeelcompensatie onderzocht. De mogelijkheid tot nadeelcompensatie is sterk afhankelijk wanneer normen ingaan, dit zijn keuzes die door de taskforce gemaakt moeten worden.
Juridisch-financieel kader vastleggen Het Rijk moet zorgen voor: een helder juridisch kader waarbinnen regionale emissieplafonds, normen en gebiedsprogramma's juridisch houdbaar zijn; borging dat deze aanpak standhoudt bij vergunningverlening en rechterlijke toetsing.	Het maatregelenpakket van de taskforce biedt dit kader met een landelijk kader voor zoneringsaanpak en ruimte voor maatwerk. Vervolgstep zal juridische toetsing zijn van het maatregelenpakket van de taskforce.
Heldere spelregels voor stikstofruimte en stikstofbanken Het Rijk moet, samen met provincies: duidelijke en juridisch houdbare spelregels voor toedeling van stikstofruimte vaststellen; ruimte bieden voor een regionale stikstofbank, inclusief prioritering (natuurherstel, PAS-melders, woningbouw). De stikstofreductie komt primair ten goede aan natuur, met daarnaast ook ruimte voor de agrarische sector (PAS melders, interimmers), woningbouw en overige economische activiteiten in de regio.	De Aanpak Veluwe werkt een juridische systematiek uit waarmee onder meer gebiedsplafonds en een stikstofbank kunnen worden ingezet om stikstofruimte inzichtelijk te maken en te beheren. De vraag hoe beschikbare stikstofruimte uiteindelijk wordt verdeeld en voor welke doelen deze wordt ingezet, wordt op een andere bestuurlijke tafel besproken en maakt geen onderdeel uit van de Aanpak Veluwe.
Structurele, langjarige financiering, incl. financiering uitvoeringskosten gemeenten	De 300 mln. biedt een eerste stap in de benodigde financiering. Bij vaststelling van het uitvoeringsplan wordt toegewerkt naar een complete begroting, welke wordt voorgelegd aan het Rijk en provincie. In het uitvoeringsplan zijn de kosten van de gemeente benoemd, dat die moeten worden opgenomen in de op te stellen begroting
Meer ruimte om financiële middelen van het Rijk flexibeler in te zetten	Protocol geeft aan: Het Kabinet hiervoor de reeds toegezegde middelen (300 miljoen) vrijmaakt, met voldoende vrijheidsgraden, zodat

Datum: 17-6-2026
Betreft: Samenwerkingsovereenkomst Aanpak Veluwe

	voortvarend gestart kan worden met de uitvoering;
Instrumentarium en flankerend beleid voldoende passend bij agrarische sector in Regio Foodvalley	Binnen het Uitvoeringsplan is/wordt dit uitgewerkt, het protocol geeft aan dat er ruimte is om dit gebiedsgericht interbestuurlijk in te vullen onder Aanpak Veluwe
Gelijkwaardige ('fair share') inzet van andere regio's en sectoren Het Rijk moet borgen dat: ook andere regio's en sectoren (NO _x én NH ₃) hun evenredige bijdrage leveren; stikstofbeleid wordt ontvlochten in ammoniak (NH ₃) en stikstofoxiden (NO _x); de last niet onevenredig bij Foodvalley en de landbouw terechtkomt. Overige sectoren en regio's leveren ook hun relevante bijdrage	De Aanpak Veluwe richt zich op emissiereductie uit agrarische sector, industrie en verkeer. Ook natuurherstelmaatregelen worden versterkt. Het voorliggende maatregelpakket van de Taskforce geeft voldoende invulling aan de inspanningen elders in Nederland. Of dit ook voldoende is voor vergunningverlening, wordt in een later stadium beoordeeld.
Experimenteerruimte (onder Omgevingswet)	Protocol geeft aan: Er ruimte is voor invulling van benodigd instrumentarium, ruimte voor innovaties en flankerend beleid binnen Aanpak Veluwe.

Kanttekeningen uitvoeringsplan

Verdeling van stikstofruimte voor nieuwe ontwikkelingen maakt geen deel uit van de Aanpak Veluwe. Of en wanneer ruimte inzetbaar is voor nieuwe ontwikkelingen vergt nog nader onderzoek en is afhankelijk van juridische toetsing en het landelijke maatregelenpakket. De systematiek van de verdeling van stikstofruimte, zoals een stikstofbank, is wel onderdeel van de Aanpak Veluwe. De inzet is daarbij om stikstofruimte waar mogelijk primair te benutten voor toekomstperspectief voor PAS-melders en de agrarische sector. Over de juridische houdbaarheid van de totale aanpak is de inschatting dat het plan goed aansluit bij eerdere (rechterlijke) uitspraken, maar blijft onzeker. De aanpak wordt getoetst bij de landsadvocaat, maar houdbaarheid blijkt pas als deze voor de rechter komt. Het risico op bijstelling blijft reëel. Essentiële onderdelen zoals het gebiedsplafond en normering worden later uitgewerkt en op een later moment interbestuurlijk onder Aanpak Veluwe over besloten. Door de SOK nu te ondertekenen komen middelen vrij om alvast te starten met uitvoering en governance.

De Aanpak Veluwe kan leiden tot aanpassingen in gemeentelijke omgevingsvisies en -plannen, wat de gemeentelijke beleidsruimte kan beïnvloeden voor zover de aanpak doorwerkt via bijvoorbeeld de Omgevingsverordening van provincie Gelderland. Waar nodig worden deze instrumenten onder de Omgevingswet ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd.

Beschikbaarheid van middelen en uitvoeringskracht

Door gezamenlijk op te trekken ontstaat toegang tot substantiële middelen vanuit het Rijk en de provincie. Dit maakt het mogelijk om daadwerkelijk uitvoering te geven aan maatregelen en projecten die als individuele gemeente moeilijk realiseerbaar zijn. In de SOK staat een financiële paragraaf uitgewerkt, daar staan geen financiële verplichtingen voor de gemeenten in en vermeld ook dat er concrete aanspraak is op financiële middelen. In het uitvoeringsplan zijn de uitvoeringskosten van gemeenten (zoals omgevingsplanwijzigingen) opgenomen als kostensoort waarvoor dekking nodig is.

Datum: 17-6-2026
Betreft: Samenwerkingsovereenkomst Aanpak Veluwe

Communicatie

De Aanpak Veluwe is een ingrijpende en langjarige aanpak die veel betrokkenen in het gebied raakt. Dat vraagt om zorgvuldige, heldere en afgestemde communicatie die bijdraagt aan vertrouwen, draagvlak, duidelijkheid en uitlegbaarheid. Rijk, provincie Gelderland, waterschappen, gemeenten en Regio Foodvalley trekken ook in de communicatie gezamenlijk op. Uitgangspunt is een gezamenlijke communicatielijijn, zodat inwoners, ondernemers, raden, partners en media consistent worden geïnformeerd. Regio Foodvalley coördineert de communicatie afstemming tussen de Foodvalley-gemeenten en zorgt voor een gezamenlijke regionale lijn afgestemd met en afgeleid van de landelijke en provinciale lijn.

Voor de ondertekening van de Samenwerkingsovereenkomst Aanpak Veluwe en de eerste tranche van het Uitvoeringsplan is een gezamenlijk regionaal persbericht voorbereid in lijn met Rijk en provincie. Daarnaast wordt een gemeentelijke communicatielijijn opgesteld. Gemeenten vertalen deze lijn naar hun lokale communicatie en blijven eerste aanspreekpunt voor gebiedsgerichte vragen.

In de vervolgfase wordt een communicatieaanpak uitgewerkt om betrokkenen in het gebied goed mee te nemen. Later dit jaar worden bijvoorbeeld de eerste bijeenkomsten georganiseerd in de gebieden om inwoners, ondernemers en andere betrokkenen te informeren over de betekenis van de plannen en de verdere uitwerking.

Hoe verder

Concreet wordt vanaf de zomer van 2026 onder andere gestart met:

- Uitwerken normering Aanpak Veluwe, als input voor het Rijk t.b.v. normering intensieve veehouderij;
- Uitwerken (interbestuurlijk) omgevingsprogramma t.b.v. normering natuur en hydrologie maatregelen;
- Regelingen opstellen en uitvoeren: stalinnovaties, bekalken N2000 gebieden, landelijke vrijwillige beëindigingsregeling;
- Per regio uitvoering opstarten door instellen gebiedscommissie en concrete begroting op te stellen voor uitvoering incl. kosten medeoverheden;
- Grondinstrumentarium opzetten;
- Uitwerken regeling voor potentiële agrariërs 55+ zonder opvolger die op termijn willen stoppen;
- Ondernemingsplannen aanpak uitwerken, vaststellen en beschikbaar maken voor agrariërs;
- Uitwerken communicatieaanpak voor betrokkenen en stakeholders.

In september 2026 wordt het volledige uitvoeringsplan interbestuurlijk vastgesteld, mits de Aanpak Veluwe en maatregelenpakket van de Taskforce voldoende samenkomen.

Met vriendelijke groet,
namens het Algemeen Bestuur Regio Foodvalley,

Frits Dimmendaal,
Secretaris-directeur a.i.

René Verhulst,
voorzitter

